

Αντιδράσεις Υπερευαισθησίας στα Μη Στεροειδή Αντιφλεγμονώδη Φάρμακα: Αναδρομική Αξιολόγηση Δεδομένων Αρχειακού Υλικού

Φ. Στρίκου¹, Μ. Κακολύρη¹, Ε. Χυτήρογλου, Ξ. Αγγελίδης, Μ. Μακρής², Κ. Χλίβα², Α. Τυλιγάδα¹

1 Εργαστήριο Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

2 Μονάδα Αλλεργιολογίας «Δ Καλογερομήτρος», Β Κλινική Δερματικών και Αφροδισίων Νοσημάτων ΕΚΠΑ, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο (ΠΓΝ) 'Αττικόν', Αθήνα

ΣΚΟΠΟΣ: Τα Μη Στεροειδή Αντιφλεγμονώδη Φάρμακα (ΜΣΑΦ) ενοχοποιούνται συχνά για την πρόκληση φαρμακευτικών αντιδράσεων υπερευαισθησίας (ΦΑΥ), ωστόσο ελάχιστα είναι γνωστά για τους υποκείμενους μηχανισμούς, καθώς απουσιάζουν οι τυποποιημένες μέθοδοι καταγραφής και μελέτης. Σκοπός της παρούσας αναλυτικής, αναδρομικής μελέτης παρατήρησης ήταν η αξιολόγηση ενός 'Αρχειακού Υλικού Φαρμακευτικής Αλλεργίας', ώστε να εξαχθούν αξιόπιστες και χρήσιμες πληροφορίες, σχετικά με τις επαγόμενες από ΜΣΑΦ ΦΑΥ.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΙ: Για τη μελέτη χρησιμοποιήθηκε το 'Αρχειακό Υλικό Φαρμακευτικής Αλλεργίας' της Μονάδας Αλλεργιολογίας του ΠΓΝ 'Αττικόν', που περιελάμβανε 1704 περιστατικά αναφερόμενων ΦΑΥ καταγεγραμμένα στα εξωτερικά ιατρεία μεταξύ 2007-2016 και αποθηκευμένα σε φύλλο εργασίας του στατιστικού πακέτου IBM SPSS®. Τα 112 περιστατικά επαγόμενων από ΜΣΑΦ και παρακεταμόλη ΦΑΥ που επιλέχθηκαν μετά την κανονικοποίηση του υλικού επεξεργάστηκαν και αξιολογήθηκαν με κατάλληλες στατιστικές δοκιμασίες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Μεταξύ των ενοχοποιούμενων ΜΣΑΦ, τα συχνότερα αναφερόμενα ήταν το ακετυλοσαλικυλικό οξύ (26.8%), το μεφαιναμικό οξύ (20.5%), η δικλοφαινάκη (16.1%) και η παρακεταμόλη (8.9%). Οι κλινικές εκδηλώσεις περιελάμβαναν κυρίως δερματικά συμπτώματα (72.9%) και αναφυλακτικές αντιδράσεις (24.3%) και εμφανίζονταν κυρίως την πρώτη μέρα θεραπείας (78.8%), εντός μίας ώρας (68.1%) από τη λήψη του ενοχοποιούμενου φαρμάκου. Η κατηγορία/ομάδα του φαρμάκου εμφάνισε σημαντική συσχέτιση με τις κλινικές εκδηλώσεις (Likelihood Ratio = 67.260, df = 42, P<0.01) και το χρόνο έναρξης των συμπτωμάτων (δοκιμασία Kruskal-Wallis $\chi^2 = 29.279$, df = 14, P<0.05). Επιπρόσθετα, ο τύπος της αντίδρασης σχετίστηκε με την παρουσία χρόνιας κνίδωσης (δοκιμασία Mann-Whitney U, P<0.05, n = 65)

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: Αν και τα σφάλματα του αρχειακού υλικού δυσχέραναν την ανάλυση των δεδομένων, από τη μελέτη προέκυψε ότι οι ΦΑΥ στα ΜΣΑΦ εκδηλώνονται διαφορετικά ανάλογα με το ενοχοποιούμενο φάρμακο, το φύλο και την παθοφυσιολογία του ασθενούς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το αποτέλεσμα της μελέτης παρέχει τη βάση για τον ενδελεχή σχεδιασμό προοπτικών μελετών με στόχο τη διερεύνηση των μηχανισμών που διέπουν της ΦΑΥ στα ΜΣΑΦ και την παρακεταμόλη.

Η ερευνητική εργασία υποστηρίχτηκε από τον ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ (ΚΑ 10441).